

## Správa o činnosti od 28.5.1995 do 26.júna 1999

prednesená na III. Riadnom generálnom zhromaždení ÚSKI dňa 26.júna 1999

### Obsah:

1. Úvod
2. Stručný prehľad akcií v období 1995 — 1999
3. Zasadanie Hlavného výboru ÚSKI
4. Vyznamenania putovnou Cyrilometodskou medailou a diplomom
5. Vydavateľská činnosť
6. Pobočky a sekcie ÚSKI
7. Uznesenia II. generálneho zhromaždenia (28. 5.1995) a ich plnenie
8. Záver
9. Poďakovanie

### 1. Úvod

Na úvod správy o činnosti ÚSKI za volebné obdobie 1995-1999 považujem za potrebné stručne popísať originalitu činnosti našej organizácie. K tomuto rozhodnutiu ma donútila skutočnosť, že viacerí členovia, ako aj niektorí funkcionári ÚSKI dodnes nevedia, v čom sa líši ÚSKI od ostatných kresťanských organizácií na Slovensku, alebo "čo robí ÚSKI, čo iné organizácie nerobia":

- ÚSKI šíri originálne idey II. vatikánskeho koncilu (1962 - 1965),
- ÚSKI sa sústreďuje na kristianizáciu svetských povolání,
- ÚSKI organizuje politické semináre v kresťanskom duchu, a to za účasti všetkých reprezentantov politických strán,
- ÚSKI organizuje duchovno-pracovné stretnutia laikov (členov ÚSKI) a kňazov,
- ÚSKI sa usiluje o integráciu kresťanských síl — 29. januára 1994 založilo Združenie kresťanských organizácií (ZKO), neskôr sa začlenilo do terajšieho Fóra kresťanských inštitúcií,
- ÚSKI publikuje literatúru v duchu II. vatikánskeho koncilu.

### 2. Stručný prehľad akcií usporiadaných v rokoch 1995 — 1999

#### 1995

I. vedecký seminár *Život a dielo Romana Guardinilio* — 28.-29. mája vo Svite,  
V. celoslovenské sympóziu *Svedectvá rodín* — 9. septembra v Sielnici,  
II. workshop mladej generácie *Mladý kresťan v sekularizovanej a pluralitnej spoločnosti* — 30. septembra v Sielnici,  
aktívna účasť na Európskej konferencii Pax Romana — 23.-26. novembra vo Varšave.

#### 1996

Aktívna účasť na stretnutí *Fórum kresťanských organizácií* — 24. februára v Bratislave,  
V. politický seminár *Morálka a ideál v politike* — 11. mája v Bratislave,  
III. workshop mladej generácie *Aktívny kresťan* — 18. mája v Prešove,  
VI. celoslovenské sympóziu *Identita kresťana v duchu II. vatikánskeho koncilu*, 25. mája vo Svite,  
aktívna účasť na svetovom kongrese Pax Romana, 28. 7.-3. augusta, v Dobogókó v Maďarsku, II. vedecký seminár *Karí Rahner — život a dielo*, 30.-31. augusta vo Svite,  
IV workshop mladej generácie *Angažovaný kresťan*, 28. septembra v Nitre,  
aktívna účasť na stretnutí Fóra kresťanských inštitúcií, 12. októbra v Bratislave.

## 1997

VII. celoslovenské sympóziium *Etika v ekonomike*, 6. júna v Bratislave

III. vedecký seminár v spolupráci s Teologickým fórom *Politická teológia / B. Metza*, 29. — 30. augusta vo Svite, účasť na exercíciách Christopforus, 8. — 12. októbra v Schmerlenbachu, Nemecko

## 1998

I. akademické stretnutie *Kresťan z povolania*, 20. marca v Bratislave,

II. akademické stretnutie *Boží vesmír a človek*, 17. apríla v Bratislave,

I. seminár učiteľskej sekcie *Dialóg žiak — rodič — učiteľ*, 25. apríla v Bratislave,

III. akademické stretnutie *Niektoré problémy vzťahu vedy a viery*, 11. mája v Bratislave, účasť na Katholikentag, 10. — 14. júna v Mainzi, Nemecko,

IV. akademické stretnutie *Evolúcia, kultúra, etika*, 19. júna v Bratislave,

účasť na Európskom fóre laických komisií, 26. júna — 1. júla v Bratislave,

IV. vedecký seminár v spolupráci s Teologickým fórom *W. Kasper — život a dielo*, 4.- 5. septembra vo Svite, prednáškové turné sestry Maire z Veľkej Británie organizované učiteľskou sekciou, 8. —

15. novembra, V akademické stretnutie *Theilhard de Chardin*, 20. novembra v Bratislave,

IV. duchovno-pracovné stretnutie *Profesionálna spiritualita; náplň a forma činnosti v ÚSKI*, 21. a 22. novembra vo Svite.

## 1999

VI. akademické stretnutie *Evanjelium života a súčasná bioetika*, 22. januára v Bratislave,

VII. akademické stretnutie *Turínske plátno a nové výskumy*, 19. marca v Bratislave,

VIII. akademické stretnutie *Štát a cirkev v súčasnosti*, 16. apríla v Bratislave,

IX. akademické stretnutie *Čo (ne)dokáže vysvetliť súčasná kozmológia*, 21. 5. v Bratislave,

X. akademické stretnutie *Paradoxy súčasnej bioetiky*, 18. júna v Bratislave,

Medzinárodné sympóziium (*Seel*) *Sorge um Európa* (Pastoračná starostlivosť o Európu), 30. apríla — 2. mája v Smoleniciach,

účasť na 50-ročnom jubileu Christophorus, 21.- 24. mája v Erfurte,

VIII. celoslovenské sympóziium *Kultúra — akcenty súčasnosti*, 26. — 27. júna vo Svite.

V období 1995-1999 sa uskutočnilo spolu 33 podujatí, ktoré organizoval Hlavný výbor ÚSKI.

### 3. Zasadania Hlavného výboru ÚSKI:

1. 28. 5. 1995 v Bratislave
2. 10. 9. 1995 v Sielnici
3. 24. 2. 1996 v Bratislave
4. 25. 5. 1996 vo Svite
5. 28. 9. 1996 v Nitre
6. 20. 2. 1997 v Bratislave
7. 20. 3. 1997 v Bratislave
8. 16. 4. 1997 v Bratislave
9. 9. 10. 1997 v Bratislave
10. 29. 11. 1997 v Bratislave
11. 5. 9. 1998 vo Svite
12. 22. 11. 1998 vo Svite

#### 4. Vyznamenania putovnou Cyrilometodskou medailou ÚSKI

1. RNDr. Imrich Staríček, CSc. — 9. septembra 1995 v Sielnici; laudáciu predniesol Prof. Jozef Felix .
2. PhDr. Marta Marsinová — 25. mája 1996 vo Svite; laudáciu predniesla prom. fil. Adriana Ferenčíková.
3. MUDr. Anton Neuwirth — 4. septembra 1998 vo Svite; laudáciu predniesol MUDr. Vojtech Belák.

#### 5. Vydavateľská činnosť

1. Časopis organizácie RÁN — Radosť a nádej
2. Zborníky prednášok: Romano Guardini, 1996, Karí Rahner, 1997, J. B. Metz, 1998.
3. Knihy:
  - R. Guardini: *Moc*, Vydavateľstvo M. Vaška, Prešov, 1995,
  - L Staríček: *Kozmológia*, LÚČ, Bratislava, 1995,
  - Ján Gunčaga: *Nekonvečný kresťan*, LÚČ, Bratislava, 1997,
  - Ján Gunčaga: *Nekonvenčná politika a slovenská identita*, Vyd. M. Vaška, Prešov, 1998,
  - Výber dokumentov II. vatikánskeho koncilu*, Vyd. M. Vaška, Prešov, 1998,
  - Ján Gunčaga: *Laik ako kresťan z povolania*, Vyd. M. Vaška, Prešov, 1999.

#### 6. Pobočky a sekcie ÚSKI

Pobočky — z pôvodných 10 pobočiek ÚSKI k dnešnému dňu systematickú činnosť vyvíja len pobočka v Prešove. Ide hlavne o:

- plánovanú prednáškovú činnosť (každoročne organizuje 10 prednášok v mesačných intervaloch),
- systematickú účasť na sesterských podujatiach v zahraničí, najmä v Rakúsku a v Nemecku,
- systematický pracovný kontakt s farskými spoločenstvami, ako aj s bardejovskou pobočkou.

Sekcie — z pôvodných siedmich celoslovenských sekcií (filozofická — J. Letz, politologická — V. Volko, ekonomická — J. Unčovský, historická — L. Prikryl, literatúry a umenia — J. Malovec, učiteľská — G. Pavlendová a Eva Šestáková, mladej generácie — A. Ondrušová) dnes existujú iba 2 — učiteľská a politologická.

Systematicky pracuje len učiteľská sekcia pod vedením E. Šestákovvej, ktorá začala svoju činnosť v roku 1993. V dňoch 10. — 11. septembra 1993 zorganizovala pod vedením predsedu ÚSKI konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému "Cirkevné školy XXI. storočia". Učiteľská sekcia (SKI je národným inštitucionálnym členom SIESC (špeciálny sekretariát svetového hnutia Pax Romana pre stredoškolských učiteľov). Učiteľská sekcia sa zúčastňuje na všetkých medzinárodných podujatiach SIESC. Najnovšie pripravuje projekt "Systém vzdelávania na Slovensku a v EU".

#### 7. Uznesenia II. generálneho zhromaždenia (28. 5.1995) a ich plnenie

1) *Zapojiť sa do novej evanjelizácie Slovenska*. ÚSKI bolo prvou priekopníckou organizáciou na Slovensku, ktorá začala svoju činnosť v duchu II. vatikánskeho koncilu a v duchu novej evanjelizácie. Bolo aj prvou organizáciou, čo zorganizovala L medzinárodnú konferenciu na tému "Reevanjelizácia Európy". Táto konferencia bola prvá tohto druhu nielen na Slovensku, ale aj v strednej Európe (ani Rakúšania, ani Nemci, ani Maďari, ani Poliaci, ani Česi v tomto čase takúto konferenciu neusporiadali). ÚSKI zaviedlo duchovno-pracovné stretnutia laikov a kňazov na témy rekristianizácie Slovenska po 40-ročnej ateistickej totalite.

Celá 10-ročná činnosť ÚSKI je zameraná na novú evanjelizáciu, čiže na reevanjelizáciu v novej, dnešku primeranej forme. ÚSKI zorganizovalo L medzinárodnú konferenciu *Kresťanstvo v masmédiách* a 1. medzinárodnú učiteľskú konferenciu *Cirkevné školy XXI. storočia*.

2) *Systematické vzdelávanie členstva*. ÚSKI prišlo s prioritou slovenskej (i univerzálnej) Cirkvi — vytvoriť vzdelávacie centrá pre vzdelávanie a výchovu angažovaných laikov vo všetkých sférach života. Nenašli sme porozumenie ani u štátnych ani cirkevných predstaviteľov.

No ÚSKI sa usiluje vzdelávať svojich členov, ale aj širokú verejnosť prostredníctvom vydávaných publikácií.

3) *Pri vzdelávaní a výchove dospelých kresťanov spolupracovať s cirkevnými inštitúciami*. Zo strany ÚSKI sme podnikli celý rad iniciatívnych krokov, napr. duchovno-pracovné strelnúťia za účasti kňazov (reprezentantov jednotlivých diecéz,).

4) *Rozšíriť sieť pobočiek (na všetky okresy)*. Nepodarilo sa to z dvoch príčin: 1. atomizácia aj kresťanských síl na Slovensku, 2. nedostatok aktívnych kresťanov.

5) *Zaktivizovať existujúce pobočky*. Jednotlivé pobočky si postupne odmlčali, nemali ani svojich duchovných.

6) *Zlepšiť informačný tok medzi ústredím a pobočkami*. Neodarilo sa to hlavne preto, lebo nebolo dostatočného obojstranného úsilia (pozri nezodpovedané výzvy a ankety)

7) *Venovať pozornosť vychovávateľom mládeže*. Učiteľské sekcia podniká kroky v tomto smere.

8) *Spolupracovať s KBS*. K tejto spolupráci sa žiada obojstranné úsilie. ÚSKI oslovilo viackrát KBS no zatiaľ bez primeranej odozvy.

9) *Rozvíjať činnosť ZKO (Združenie kresťanských organizácií — založené, 29. jan. 1994)*. Pre ZKO nie je ešte zrelý čas, ÚSKI sa zatiaľ "zapojilo" do Fóra kresťanských inštitúcií).

10) *Pôsobiť na poli ekumenizmu*. Podpredsedníčka ÚSKI poverená touto úlohou ochorela a je invalidizovaná. Prvé kroky k spolupráci s evanjelikmi boli neúspešné (kontakt predsedu ÚSKI s generálnym biskupom Uhorskaiom).

11) *Vytvárať technicko-materiálne a organizačné podmienky pre činnosť ÚSKI*. Vďaka finančnej podpore Renovabis boli technicko-materiálne podmienky uspokojujúce. Naproti tomu pokrývali organizačné podmienky pre nedostatok "dobrovoľných pracovníkov".

12) *Zabezpečovať prezentáciu ÚSKI v masmédiách*. Podpredseda ÚSKI, poverený touto úlohou, sa čoskoro odmlčal. Funkcionári a členovia ÚSKI sami nič nepublikovali. Výnimku tvorí prešovská pobočka ÚSKI.

V porovnaní s prvým volebným obdobím (1990-1995) II. generálne zhromaždenie si stanovilo nerealistické méty, postavilo si príliš vysokú latku. Zatiaľ čo z 13 uznesení I. generálneho zhromaždenia ÚSKI splnilo naplno 11 uznesení, v druhom volebnom období (1995-1999) sa podarilo splniť iba polovicu prijatých uznesení (6 z 12): 1., 2., 3., 7., 9. a 11.

## 8. Záver

Berúc do úvahy: 1. dlhodobejšiu nefunkčnosť pobočiek ÚSKI (Košice, Michalovce, Bardejov, Banská Bystrica, Martin, Žilina, Nitra, Trnava, Bratislava), 2. nedostatočnú akcieschopnosť hlavného výboru, 3. pasivitu väčšiny členov ÚSKI, ktorá sa manifestuje aj minimálnou reakciou na "otvorený list predsedu" (len 3-4 % členov ÚSKI naň odpovedalo), sme nútení vzdať sa dlhodobých ilúzií a prijať realitu! Túto realitu som charakterizoval 4. septembra 1998 vo Svite týmito slovami: "Na Slovensku je dostatok kňazov a biskupov, ale nedostatok "laikov", "Christefidelis laici", "v Krista veriaciach laikov", aktívnych laikov, angažovaných kresťanov v duchu II. vatikánskeho, koncilu, "kresťanov z povolania". Kristových misionárov v

sekularizovanej oblasti života". Realita nás nabáda, aby sme radikálne zrevidovali organizačnú štruktúru, ako aj náplň práce dnešného ÚSKI.

1) *Organizačná štruktúra ÚSKI* Nakoľko treba rátať s malým počtom naozaj aktívnych, samostatne konajúcich, presvedčených členov, bude potrebné "zoštíhliť", zjednodušiť organizačnú štruktúru ÚSKI Pôjde o generálne zhromaždenie členov a celkom jednoduché vedenie organizácie, vrátane sekretariátu ÚSKI

2) *Náplň práce ÚSKI* V prvej fáze pôjde o realistický, minimálny program:

- starať sa o vzdelávanie a sebvýchovu členov ÚSKI (formovať angažovaných kresťanov z radov mladšej a strednej generácie),
- organizovať verejné podujatia pre širšie publikum (predstavovať širšej verejnosti myšlienky II. vatikánskeho koncilu ako aj sociálneho učenia Cirkvi),
- zviditeľňovať všetky podujatia ÚSKI — využívať masmédiá z vlastnej iniciatívy.

## 9. Pod'akovanie

Osobne na prvom mieste ďakujem z hĺbky srdca Trojjedinému Bohu za ustavičnú duchovnú inšpiráciu a motiváciu, aj za fyzickú silu zostať vzpriameným a nezlomeným. Hneď po Bohu vďačím svojej manželke Olinke za neprestajnú podporu vo všetkých podujatiach ÚSKI Dekáda 1989-1999 patrí medzi najľahšie obdobia nášho života. Bolo to obdobie veľkej nádeje i veľkého sklamania, obdobie totálneho psychického i fyzického nasadenia, obdobie tvrdej skúšky nášho kresťanského presvedčenia.

Zo srdca ďakujem generálnemu tajomníkovi ÚSKI Dr., Jožkovi Glasovi za viaceré iniciatívy, výkonnému tajomníkovi Ing. Dariusovi Klinovskému za všetku jeho obetavú prácu na sekretariáte ÚSKI — administratívnu, pokladničnú, manuálnu i redaktorskú. Hospodárke ÚSKI Dr. Jožke Križanovej ďakujem za jej iniciatívu v súvislosti s nadáciou METANOIA. Podpredsedovi ÚSKI Mgr. Jozefovi Rybanskému ďakujem za spoluprácu s Dr. Jožkou Križanovou pri získavaní sponzorov a zakladaní nadácie. Predsedníčke Učiteľskej sekcie ÚSKI Dr. Eve Šestákovej za rozvoj Učiteľskej sekcie a za nové iniciatívne podujatia. Zastupujúcemu predsedovi bratislavskej pobočky Dr. Albínovi Kovalovi som povďačný za intenzívnu propagáciu a predaj publikácií, ako aj za veľkodušnú opätovnú finančnú podporu ÚSKI Srdečne ďakujem podpredsedovi ÚSKI a predsedovi pobočky ÚSKI v Prešove Doc. Dr. Karolovi Gurskému za udržanie života pobočky a za intenzívne kontakty so zahraničnými sesterskými organizáciami (KAVÖ, Christophorus, Klub inteligencie poľskej). Doc. Imrichovi Vaškovi, aktívnemu členovi ÚSKI zo srdca ďakujem za iniciatívu v súvislosti s "Východoslovenskými akademickými dňami" v Prešove a v Košiciach. Ďakujem Mgr. Zuzke Vaškovej za jej obdivuhodné aktivity v prešovskej pobočke — umeleckú tvorbu a za jej originálne recenzie mojich publikácií. Moja vďaka patrí aj Ing. Petrovi Haťapkovi, bývalému generálnemu sekretárovi ÚSKI, za iniciatívu organizovať vedecké semináre v spolupráci s teologickým fórom. Zo srdca ďakujem bývalému predsedovi bratislavskej pobočky ÚSKI Ing. Mariánovi Balažiovi za jeho veľkodušnú finančnú pomoc pri zakladaní nadácie METANOIA. Pátrovi Michalovi Vaškovi, bývalému duchovnému prešovskej pobočky ÚSKI, som vďačný za ochotnú nekonvenčnú vydavateľskú činnosť pre našu organizáciu. Ing. Jane Klinovskej ďakujem za všetky príkladné grafické úpravy programov podujatí ÚSKI, ako aj za obetavú pomoc sekretariátu ÚSKI Dr. Monike Gibalovej srdečne ďakujem za obetavú pomoc na sekretariáte ÚSKI pred Vianocami '98 pri expedícii vyše 200 balíkov publikácií a správ ÚSKI Mgr. Anici Braxátorovej vyslovujem aj v mene ÚSKI srdečnú vďaku za systematickú materiálnu podporu ÚSKI.

Nakoniec, no nie na poslednom mieste, ďakujem Vám všetkým za Váš záujem o prácu nášho ÚSKI v duchovnej sfére slovenskej spoločnosti.

Svit, 26. júna 1999, Dr. Ján Gunčaga